

Izhaja

v s a k p e t e k z d a t u m o m
p r i h o d n j e g a d n e v a .

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7. Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo. Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje n a p r e j .

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Glasiilo koroških Slovencev

Leto XXIX.

Celovec, 14. velikega travna 1910.

Štev. 20.

XX. letni občni zbor

„Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“

v četrtek dne 28. aprila 1910.

Po zaključenem shodu zaupnikov je otvoril predsednik g. dr. Brejc letni občni zbor. Predsedstvo prevzame gosp. poslanec Grafenauer, nakar poroča društveni predsednik dr. Janko Brejc sledeče:

Minolo leto pomeni znaten korak naprej v razvoju Sloventva na Koroškem. Znamenito je v marsikaterem oziru. Prineslo je mnogo trpljenja in razočaranja, pa tudi mnogo pomembnih sadov glede na narodno organizacijo.

Z ustanovitvijo „V. L. S.“ dne 17. vinotoka m. l. je ustanovljena tista združena Slovenija, o kateri so navdušeni Slovenci že mnogo — pisali. Podpredsedstvo „V. L. S.“ se je govorniku poverilo, kar kaže, da se „V. L. S.“ zaveda važnosti koroške pozicije. „Vseslovenska Ljudska Stranka“ je za ves slovenski narod velikega pomena, prav posebej pa še za nas Korošce, kar prav dobro ve tudi vlada sama. Vsled tega se je tudi stališče vlade do nas nekoliko spremenilo. Naše društvo se je prej izogibalo tiste hiše v Kolodvorski ulici. (Deželni dvorec.) Odkar smo pa del „V. L. S.“, je politično društvo spremenilo to taktiko. (Odobranje.) Deželni predsednik slovenskih obiskov ni bil vajen; dozdej je bil vajen sprejemati samo člane nemškega „Volksrata“. Sprevideti je moral, da se bo deželna vlada nasproti nam morala malo predrugčiti. Združena deputacija političnega in „Slovenskega šolskega društva“ je bila tudi pri deželnem šolskem nadzorniku in se je gorko zavzela za naše slovenske učitelje. Zavzeli smo se za nje kakor še dozdej nihče. Storili smo s tem svojo dolžnost, storili pa smo jo, čeravno vemo, da ti gospodje z malimi izjemami z našimi orga-

nizacijami ne simpatizirajo in čeravno so nekateri izmed njih naravnost priganjači liberalne stranke. Jaz iskreno to obžalujem, toda prisiljen zakon ni dosti vreden, ljubezen se izsiliti sploh ne da. Pamet. pa bi morala reči gospodom, da je njihovo mesto le na strani našega vernega ljudstva in katol.-političnega društva; to bo za narod bolje, pa tudi za učiteljstvo, če si hoče pridobiti zaupanje ljudstva. (Burno odobranje.) Gospodje učitelji, če niste s kako rečjo zadovoljni, pridite bliže in povejte, kar vam ni prav. Saj smo pametni ljudje; videli boste, da se da z nami pametno govoriti. Prijatelji smo odkritih besed in dejanj, pričakujemo pa isto tudi od strani učiteljstva. Gg. učitelji le naj pogledajo drugam, na pr. na Kranjsko, kjer so še le v zadnjem času, ko so se začeli kazati krščanske, začeli dobivati pri ljudstvu zaupanje in vpliv. Pa saj imamo doma dovolj izkušnje. Vse zaman, nemškutarski učitelji pri slovenskem ljudstvu nikdar niso dobili vpliva. (Odobranje in splošni klici: Nikdar ne!) Hvala Bogu! Kje bi bili sicer mi, ako bi se bilo to posrečilo! Našemu ljudstvu pa niso prišli do živega, ker so bili liberalci. (Bučno pritrdjevanje.) Želimo, da bi s slovenskimi učitelji nikdar ne bilo treba križati meča!

Korenito izpraševanje vesti liberalcev.

Na Koroškem se dejansko pripravljajo tla za slovensko liberalno stranko. Pripravljani smo na to in ne homo rekli: Saj liberalcev ni! Beremo njihove časopise, kako strupeno nas napadajo; mene na pr. noben nemškonacionalni list še ni tako ostudno in podlo obrekoval, kakor delajo to slovenski liberalci. (Ogorčenje.) So liberalci, pa veliko jih hvala Bogu ni in tudi leni so kakor sploh liberalci. (Veslost.) Njihovo delo je le delo krta. Izpodjedajo, kar so drugi postavili, rujejo na tihem, v resnici iščejo le svoje koristi. V kalnem bi radi ribarili, ker le tako se jim posreči naloviti nekaj kalinov na

svoje nerodne limanice. Naša dolžnost bo, da se ž njimi večkrat zmenimo in ljudstvu njihovo fotografijo pokažemo, da jih bo ljudstvo od blizu spoznalo. **To ljudje že itak vedo, da prodajajo liberalci slabo robo, ker vsak utaji, da je liberallec, če ga primeš.** (Bučna veselost in odobranje.) Zato se liberalni kolovodje skrivajo za neki skrivnostni konzorcij „Korošca“. To je ravno tista grda, zahrbtna, neznačajna politika liberalizma na Koroškem. Korajže manjka vsem liberalcem. (Ploskanje.) Najprej je treba jasnih načel. Liberalci se ne bodo pri nas skrivali, ampak zasledovali jih bomo tako dolgo, kakor pes zasleduje zajca, dokler jih ne spodimo iz grma, da bomo videli, kdo da so. (Viharno odobranje.) Potem bo tudi naenkrat konec tistemu trapastemu pisarjenju o „voditeljih v Celovcu“, o „gospodih okrog Mira“ itd. Kdo pa so ti „gospodje“? **Jaz poznam samo odbor političnega društva, ki ste ga vi izvolili. Kdor zabavlja čez „voditelje v Celovcu“, ta zabavlja čez odbornike političnega društva, ta zabavlja čez vas, ki ste jih izvolili.** (Pritrdjevanje.) **Če vam pa voditelji niso prav, ki ste si jih lani izvolili, izberite si letos druge.** (Dr. Gosak: Saj bomo.) Pa posadite g. dr. Müllerja ali g. dr. Gosaka tam doli na naše mesto! (Klici: Pristova! — Viharno ploskanje in veselost.) Sicer pa veste, zakaj tako zabavljajo? Ti gospodje streljajo na posamezne osebe, na Brejca, Grafenauerja in na urednika „Mira“ samo raditega, da bi ljudstvo ne verjelo več svojim voditeljem, da bi ljudstvu vzeli zaupanje do vodstva. (Ogorčenje.)

Vsaka stranka mora imeti svoje vodstvo, če ne, ni stranka, in čim boljše je vodstvo, tem večji so uspehi. Jaz sem res strog kot načelnik stranke, ali kar storim, zgodi se z dobrim namenom in zavestjo, da koristim koroškemu ljudstvu. Da sem jaz načelnik, to je samo slučajno; če nisem jaz, mora pa biti

Hranilnica in posojilnica Podljubeljem obrestuje hranilne vloge po 4¹/₄% in daje posojila po 5%.

Podlistek.

Sveti Peregrin.

Dne 27. malega travna izkazuje koledar poleg sv. Petra Kan., Anastazija in Cite tudi sv. Peregrina. Malo znano je sicer pri nas to ime, nepoznan je med našim ljudstvom tek njegovega življenja. A so kraji, kjer sv. Peregrina zelo močno častijo; tak kraj je na pr. Dunaj.

Sv. Peregrin je bil plemenitega rodu Latiosov na Laškem. Rojen je bil l. 1265 v Forli. Stariši so ga kot edinca zelo ljubili ter mu raje spregledali vsako napako, namesto, da bi ga kaznovali. Tako je zašel že prav zgodaj v slabo tovaršijo, ter s svojimi tovariši učinil marsikako hudobijo. Da, napredoval je v surovosti, ošabnosti, brezobzirnosti in drugih slabih lastnostih tako zelo, da je veljal med svojimi malopridnimi sovrstniki za — voditelja in poglavarja. Razvijalo se je pa to krdelo mladih hudodelcev tem lažje, ker je istočasno v Peregrinovem rojstnem mestu vera zelo pešala, tako, da je duhovna oblast poslala tja izredno gorečega zagovornika krščanske vere, sv. Filipa, ki je imel nalogo forlske prebivalce opominjati k pokori ter jih privedi nazaj v Kristusov tabor. Takoj se mu postavi razdivjana mladež pod Peregrinovim vodstvom nasproti. In celo tako daleč se spozabi Peregrin, da božjega poslanca s pestjo bije v obličje. Sv. Filip vse mirno prenese in enako sv. Štefanu moli za najhujšega izmed najhujših.

In glej! Kmalu se Peregrin jame kesati in sramovati svojega dejanja; vrne se k oznanjevalcu božje besede, katerega je bil tako zelo razžalil, ter ga prosi odpuščanja. Kaj rad mu odpusti sv. Filip ter mu toplo prigovarja, naj se priporoča Materi božji — pribežališču grešnikov. Mladenič uboga in naenkrat začuti v sebi hrepenenje, vstopiti v red servitov. Stariši mu tega nikar ne branijo in tako se napoti v Sieno, kjer mu tamošnji prednik servitov — sv. Filip — obleče redovniško obleko. Po dokončanih ukih je bil redovnik Peregrin v 30. letu posvečen v mašnika.

Zanaprej je živel strogo spokorno. Z največjo gorečnostjo in natančnostjo je izpolnoval svoje duhovniške posle, ves drugi čas pa je molil in premišljeval. Pripoveduje se, da celih 30 let se ni ulegel ali usedel, le ob steni se je nekoliko poslonil, da si odpočije od najhujšega truda. — Pošlje pa mu Bog hudo rano na nogi. Vsled razširjajočega smradu se ga vsakdo izogiba. On voljno prenaša vse. Ko mu zdravniki zagotovijo, da ni druge pomoči zanj, nego da se mu odreže noga, se Peregrin tega ne ustraši; pred napovedano operacijo vso noč premoli ter nato nekoliko zadremlje. Ko se zbudi, čuti, da mu je bolna noga zavsem ozdravljena, kar potrdijo tudi došli zdravniki. Zato se še danes na nogah bolehajoče osebe priporočajo priprošnji sv. Peregrina. — Umril je sv. Peregrin kot 80leten starček 1. vel. travna 1345.

Takoj po Peregrinovi smrti se je zgodilo več čudežev. Ob njegovem mrtvaškem odru je neki slepec, priporočivši se prav iskreno njegovi priprošnji, na mestu zadobil vid. Tekom časa se

jih je nakopičilo še več. Leta 1608 se je pod papežem Pavlom V. začelo misliti na to, da se proglasi Peregrin svetnikom, kar se je udejstвило dne 27. grudna 1726 pod papežem Benediktom XIII. To proglašenje se je posebno v samostanih servitov slovesno obhajalo. — Tako so na Dunaju napravili serviti osemdnevnicu na čast sv. Peregrinu, začeni dne 19. vel. srpana 1727. Ta dan so nesli ob 9. uri zjutraj voščeno soho svetnikovo v naravni velikosti iz samostanske cerkve v Štefanovo stolico. Tam je govoril ob 7. uri jezuit Fr. Beikart slavnostno pridigo. Nato je bila slovesna procesija, ki jo je vodil škof Jozef pl. Breitenbucher. Šest redovnikov-servitov je nosilo omenjeno soho in veliko duhovnikov in ljudstva ji je sledilo iz Štefanove v servitsko cerkev v Rosavi. Tam so jo postavili sredi cerkve v počeščenje, škof pa je daroval slovesno mašo v kroni. In tako je bila skoz osem dni vsak dan slovesna škofijska maša; zadnji dan jo je daroval nadškof Sigismund grof pl. Kolonič.

Po minoli osemdnevnicu so zanesli soho sv. Peregrina v samostan. Ker jo je pa ljudstvo želelo v cerkvi, so jo prinesli kmalu zopet nazaj in jo postavili v stranski oltar. — Dne 11. kimavca 1727 je položil tedanji prednik servitov, o. Ferdinand M. Gasmayer, temeljni kamen Peregrinovi kapeli. Še istega leta, začetkom grudna, je bila izgotovljena, v katero so postavili iz lesa izrezljano soho svetnikovo. Ker pa je bila kapela le prav majhna, sta leto navrh poklonila Jos. pl. Barat in njegova sestra Ana Marija pl. Roggenfels 5000 gld. (sic!) s pogojem, da se kapela razširi. In l. 1766 se je še za dolbino pove-

kdo drugi. Tisti pa, ki je, mora energično voditi našo vojsko, sicer ne bo zmage. (Viharno odobravanje.) Ni treba, da sem ravno jaz načelnik, naj bo kdor hoče, a vsak bo moral ubrati isto pot, ki jo hodim jaz, če bo hotel videti tudi uspehov. (Odobravanje.) Vi ste stari narodni bojevniki, ki lahko kažete na mnoge rane iz političnih bojev, zato tudi veste, kaj bi bilo iz koroških Slovencev, ko bi bila naša disciplina porušena, vi veste, da imamo zmage zadnjih let pripisovati v prvi vrsti vzorni disciplini naše stranke. (Pritrjevanje.) Zato vas pozivljam, da na take čenčarije v „Korošcu“ in drugod ne daste prav nič in ostanete pri enem vodstvu, osebe v to vodstvo pa si izvolite, katere hočete. Vsaka stranka mora imeti vodstvo. Naša ga je še posebno potrebna, ker naše ljudstvo politično še ni zadosti šolano, izurjeno in ker je med nami polno sovražnika. **Zato je naroden greh prve vrste, v ljudstvu buditi mržnjo in nezaupanje do njegovega vodstva!** (Viharno odobravanje.)

Da napredujemo, to dokazujejo glasovi iz nasprotnega tabora. G. Dobernig nam daje najlepše spričevalo, da je naša politika dobra in naše delovanje uspešno. Pravi celo, da smo gospodarsko bolje organizirani kakor Nemci. To je lep skok v napredovanju naše narodne politike, če se ozrete samo za dobrih deset let nazaj, ko se noben nemški vrabec ni zmenil več za koroške Slovence! Sedaj se Nemci že med seboj prepričujejo, da je potreba, da se učijo tudi Nemci slovenščine! To delajo naravno tisti ljudje, ki pravijo, da se mora slovenskim otrokom za vsako ceno vbiti v glavo nemščino. Potemtakem bi se znalo še zgoditi, da bomo Slovenci govorili nemško, Nemci pa slovensko. Potem se pa zopet ne bomo razumeli! (Bučna veselost.)

Vzemite s seboj zavest, da je naša politika prava, četudi naenkrat ne moremo videti vseh zaželjenih uspehov. Imamo zavest, da gremo koroški Slovenci naprej, mi strelci! (Dolgotrajno odobravanje.)

V Celovcu se svetli. Strašna blamaža „štinc“

Že večkrat smo poudarjali, da so celovski meščani čisto prijetni in miroljubni ljudje, ki dobro vedo, da živijo tudi od Slovencev, ki pa jih terorizirajo „Freie Stimmen“, glasilo par neodvisnih nemških nacionalcev, ki se živijo od hujskanja proti Slovincem ali pa uživajo c. kr. plačo in so od ljudstva glede kruha neodvisni. Gorje poštemu trgovcu ali obrtniku, ki je skušal pomagati si s tem, da se je drznil priporočati se pri Slovincih. Takoj so planile nadenj „Freie Stimmen“ kakor tiger na svoj plen in mu grozile z nemškim bojkotom. Iz uredništva tega lista so romala grozilna pisma. Vse je ta list hotel terorizirati, dokler nevolja obrtnikov ni priklopila do vrhunca in so dali temu listu že zdavna zaslužen brc.

Dne 2. t. m. se je v Celovcu pri Grömmnerju vršilo zborovanje delegatov prostovoljne zveze celovških obrtniških združenj. Na tem zborovanju so dali celovski obrtniki nad pisavo „Freie

Stimmen“ in njihovim poročevalcem duška svoji opravičeni jezi. „Freie Stimmen“ so celovške obrtnike sramotile z izrazi kakor „Hascherln“ (sroteji) in so hotele pri njih igrati ulogo jeroba. Na omenjenem shodu je stavil gospod Gross predlog, v katerem zavrača grdo pisavo „Freie Stimmen“, izjavlja, da ne potrebujejo sodelovanja tega lista in pozivlja navzočega poročevalca, da zapusti zborovališče. V utemeljevanju tega predloga je označil g. Gross pisavo „Freie Stimmen“ kot hinavsko. Opozarjal je na lepo „naklonjenost“ tega lista do obrtnikov, ki jo dokazuje z inserati kakor: „50.000 parov črevljev na prodaj“ in „pet parov črevljev za deset kron“.

Poročevalec „Freie Stimmen“ je bil še tako drzen, da je žalil navzoče obrtnike s klicem: „In tu naj bo zastopana inteligenca!“ Ven ž njim! so začeli tedaj vsi povprek vpiti. Fejl-klici in žvižganje so spremljali gospoda Freisingerja, ki ustanavlja v prostem času tudi „bauernvereine“, in ki mu ni preostalo drugega, nego da je pobral klobuček, vzel svoje akte in jo odkuril. Pisavo „Freie Stimmen“ so nato obsodili vsi govorniki, kakor gospod obrtni svetnik Prinz, g. Keuschnigg, g. Suppé. Gosp. Stossier je obsodil „Freie Stimmen“ tako-le: „Kar se tiče „Freie Stimmen“, moram tukaj poudarjati, da sem že svoj čas pri državnozbornih volitvah nastopil proti temu listu, ker se je že tačas omenilo, da ta list koroški deželi škoduje. Zlasti promet s tujci se odbija z enostranskim, nestrpnim pisarjenjem in z narodno nestrpnostjo. Vsak človek, ki ni Korošec ali ni dovolj „stramm-deutsch“, je izpostavljen žalitvam. Dobernig je to spoznal in pač tudi zaraditega prodal list drugim, ki to še vse drugače uganjajo.“

Gospod krojaški mojster Sattler je izjavil sledeče: „Na eni strani gredo pri volitvah beračiti za glasove „malih ljudi“, na drugi strani se ob nje zadirajo. Na eni strani prosijo pri volitvah celo za slovenske glasove (klici: Celo slovenske volilne oklice izdajajo), in na drugi strani kričijo heil! in govorijo od zgoraj doli z vsemi, ki se ne vdajo njihovem komandu.“

Gospod črevljarski mojster Zorko je poročal o dobro uspelem zborovanju črevljarjev, o čemur štince niso hotele poročati, pač pa so raje sramotile obrtnike s „Hascherln“. K sklepu so soglasno sklenili, da poročevalca „Freie Stimmen“ in „Unterklärtner Nachrichten“ v bodoče ne pripustijo več k nobenemu posvetovanju obrtnikov. Ob eni ponoči je bil shod zaključen. Pri „Freie Stimmen“ si zdravijo sedaj strašnega moralnega mačka, o katerem smo že pred nekaj časom prerokovali. Hujskaško pisarjenje tega lista bo že počasi streznilo vse boljše misleče Celovčane, ki ne živijo od hujskanja, ampak od prebivalstva, bodisi od Nemcev ali Slovencev ali od obojih.

Kdor še torej ni vedel, kdo je na Koroškem hujskač, ta naj gre povprašat k celovskim obrtnikom, četudi so po večini nemškonacionalnega mišljenja, in izvedel bo, kar je „Mir“ že leta in leta trdil in dokazoval. Žaba, ki je po vsej sili hotela postati tako velika kakor vol in se je napihovala, je počila!

semtertja. Mučil ga je glad. Dva dni in dve noči je iskal prave poti, pa je ni našel.

Ves truden se usede na kamen ter premišljuje svoj brezupen položaj. Zaobljubi se, da bo sezidal Mariji na čast na kraju, kjer počiva, znamenje, na nasprotnem holmu pa cerkev, posvečeno sv. Lenartu, če najde pot iz goščave. V istem trenutku začuje v bližini šumenje potoka, ki ga dandanes imenujejo „Preproka“. Gre k vodi in ob bregu potoka proti Savi.

Kmalu je našel svoje služabnike, ki so ga iskali. Vrnili se je domov in izpolnil storjeno obljubo. Ne dolgo nato je dvignila cerkva sv. Lenarta bele stene proti nebu. Na onem mestu, kjer je sedel grof in premišljeval svojo usodo, stoji tudi še znamenje in zraven hiša, o kateri pripovedujejo, da je bila prva sezidana v Kropi. Ščasoma so se ljudje tam vedno bolj naseljevali, ker je bilo pozimi in poleti vedno dovolj vode.

Kropa je od narave dobro utrjena; od treh strani jo obdajajo hribovi, le na eno stran je odprta svetu, in zato tudi pravijo, da je na koncu sveta. A to nič ne de, Kropa je vendar prav prijeten kraj!

Smešnice.

Neki prevzetnež, ki se je rad iz ljudi norčeval, je stopil v brivnico in rekel učencu: „Ali znaš tudi osla obriti?“ Fant pa reče: „O ja, prosim, le usedite se!“

Katehet: „Kakšen postane človek, ki skrbi bolj za telo, kot za dušo?“ Francek: „Tolst“.

Ustanovitev „Slovenske Straže“.

Od obmejnih Slovencev že zdavnaj pričakovani korak v obrambo narodne meje je storjen. V Ljubljani je bilo v sredo, dne 11. t. m., ustanovljeno narodno-obrambno društvo „Slovenska Straža“.

Na ustanovitev so prišli zastopniki iz vseh slovenskih dežel. Korošcev je bilo lepo število. Iz Kranjske je bilo na shodu okrog 30 županov.

Ustanovni shod je otvoril načelnik „Vseslovenske Ljudske Stranke“, gosp. državni poslanec dr. Ivan Šusteršič, ki je poudarjal, da bo „Slovenska Straža“ nepolitična organizacija „Vseslovenske Ljudske Stranke“ v smislu idealov nepozabnega in od vseh pravih Slovencev čislanelega moža škofa Antona Martina Slomška; na temelju krščanstva in domoljubja bo delovala v obrambo naroda, da mu ohrani, kar je njegovega. (Viharno odobravanje.) Daleč so segale meje našega naroda, pa še je ohranil narod lep kos zemlje. Ne bomo segali v tuje pravice, ker jih spoštujemo, ali od onega, kar je našega, ne odstopimo niti za ped! Znamenit dan je, ko ustanovljamo obrambno organizacijo, in ljudstvo bo pomen te organizacije brezdvomno razumelo. „Straža“ deluj v čast božjo, v blagor in napredek ter korist slovenskega ljudstva. (Odobravanje.) Za predsednika predlaga g. posl. Grafenauerja, ki ga zborovalci navdušeno pozdravijo.

Posl. Grafenauer pozdravlja dan ustanovitve „Slovenske Straže“ kot drug velik dan; prvi velik dan je doživela Slovenija, ko smo v istih prostorih položili temelj „Vseslovenski Ljudski Stranki“. Zahvaljuje se za naklonjeno čast, ki je ne šteje toliko zase, nego je prepričan, da je to odlikovanje koroških Slovencev. (Odobravanje.) Priporoča solidarnost v postopanju za svete narodne pravice, ne delajmo pa preveč besed, ampak kažimo solidarnost v dejanju.

Gosp. deželni odbornik Jarc predlaga za podpredsednike gospoda župnika Ražuna za Koroško, gosp. župana Thalerja iz Št. Ilja na Štajerskem, dr. Breclja (Goriško) in g. Čoka (Trst). Za zapisnikarja se imenuje g. urednik Ivan Štefá, ki prečita najprej došle mnogobrojne brzojavne pozdrave in kot tajnik pripravljalnega odbora poroča o njegovem delovanju. Kot prvi vzrok, da smo nastopili v obrambo meje samostojen korak, navaja nestrpnost liberalcev, ki so izrinili iz vseh narodnih organizacij katoliškonarodne somišljenike. Vrgli so nas iz vrst „Sokolov“, v istem trenutku pa so sprejeli v te vrste nemčurje in načelnik teh „Sokolov“ je v isti sapi podpisal pogodbo z Nemci proti katoliški slovenski stranki. Zato smo poklicali na dan „Orle“, da očistijo vrste. (Viharno odobravanje.) Iz odbora družbe sv. Cirila in Metoda, ki smo ji bili tako vdani, so vrgli naše somišljenike. Zato se za družbo ne bomo menili. Vrgli ste nas ven, sami jo ohranite! Opti na širše ljudske sloje bomo z večjim uspehom pomagali narodu. Čehi se borijo v devetih narodno-obrambnih društvih, zakaj bi se mi ne mogli v dveh? Da bo „Slovenska Straža“ uspešno delovala, kaže dejstvo, da niti najboljše češko narodno-obrambno društvo „Narodna Jednota“ ni imelo toliko uspeha ob svojem začetku v tako kratkem času nego pripravljalni odbor „Slovenske Straže“.

Poročevalec opiše delovanje dosedanjega pripravljalnega odbora, ki je pošiljal podpore na Štajersko in Koroško. V Velenju je vzdrževal otroški vrtec, večje svote je daroval za Št. Ilj nad Mariborom in za šentjakobsko šolo, ki je ni marala sprejeti v upravo družba sv. Cirila in Metoda, za knjižnice itd. Naznani, da je pripravljalni odbor že sklenil pogodbo s Kolinsko tovarno v prid „Slovenski Straži“, načrta obrambno delo, ki je bo v bodoče prevzela „Straža“ in kaže na razne vrste denarnih virov. Prvo delo „Straže“ bo, osnovati podružnice, in sicer po župnijah. Prva podružnica se že snuje na Dunaju. Slovenska akademična mladina na Dunaju zbira dunajske Slovence v podružnico. Sovražnik je mogočen, pa bati se ga ni treba. Vsa nemška „obrambna“ društva imajo svoje središče v Berlinu in so protidinastična. „Slovenska Straža“ bo pa stala na patriotskem temelju. Nam ni treba škiliti čez kako mejo. Čutimo se dovolj močne, da ustavimo nemško povenjenj. Kdor je potoval po našem jugu, je lahko spoznal kulturno silo našega naroda in bo razumel vzdihe nemških politikov v najnovejšem času. (Viharno odobravanje je sledilo skrbno sestavljenemu poročilu.)

G. trgovec Vasle iz Braslovč v Savinjski dolini pozdravlja „Slovenska Stražo“ kot krepko borilko za narodne pravice. Opozarja, da so naši narodni sovražniki tudi liberalci. Kdor je pa veren, je tudi naroden! (Burno odobravanje.)

Kako je nastala Kropa na Kranjskem.

(Narodna pripovedka.)

Pred več nego 400 leti je lovil po divjih gozdovih, kjer leži zdaj Kropa, neki radoljški grof divjačino. Zasledoval je neko zver in zašel v goščavo, kjer ni bilo blizu nobenega človeškega bivališča. V groznem strahu je brodil po gozdu

G. župnik Gomilšek opozarja na obrambno moč našega ženstva. Delo „Slovenske Straže“ bo dvojno, finančno in vzgojno. Na Štajerskem zveza slovenskih deklet že komaj čaka, da dejanjsko poseže v narodnoobrambno delo. Nabiralno delo naših mladenk bo vztrajno in uspešno. (Viharno odobravanje.)

G. kaplan Škulj iz Loškega potoka opozarja v ognjevitih besedah na narodne dolžnosti slovenskih družtev, ki naj bi se po razmerah zavezala, plačevati po gmotnih razmerah za „Slov. Stražo“ naroden davek, kakor so društva v Loškem potoku že storila. (Viharno odobravanje.)

G. tovarnar Polak opozarja, da se naj hinarce, ki bi se hoteli vrniti v našo organizacijo, brez pardona vrže iz stranke. Potem bo naša zmaga gotova, ker bo delo na dobri podlagi. (Navdušeno pritrjevanje.)

G. akademik Ogrizek v navduševalnih besedah priseže „Slov. Straži“ zvestobo slovenske katoliške akademične mladine.

G. župan Thaler iz Št. Ilja nad Mariborom, viharno pozdravljen, pozdravlja novo društvo v imenu slovenske občine na skrajni jezikovni meji, ki jo ljuto napada „Südmarka“, ki naseljuje tam protestantske družine iz Nemčije, ki imajo po več otrok, da bi se protestantovski življenjski čimprej okreplili. „Slov. Straža“ zoper „Südmarko“! (Burno odobravanje.)

G. dr. Breclj iz Gorice opozarja na narodne boje na jugu in poudarja, da slovenski liberalci niso nič manjši nasprotniki naroda kakor Lahi, ker so krivi, da naše ljudstvo moralno, fizično in versko propada in vsled tega nima dovolj opore proti tujcu. „Slov. Straža“ naj utrdi mejo. (Burno odobravanje.)

V imenu deželnega odbora Kranjskega pozdravi „Slov. Stražo“ g. deželni odbornik Jarc, ki izjavi, da čuti deželni odbor kranjski dolžnost, da podpira „Slov. Stražo“, pozdravlja lepo število navzočih županov in jim svetuje, da se naj spominjajo „Slov. Straže“, kadar bodo delali občinske proračune. (Oduševljeno pritrjevanje.)

G. Čok iz Trsta kaže na žalostne šolske razmere v Trstu in izjavlja, da bo treba obrniti pozornost tudi na Trst.

Blagajnik pripravljalnega odseka poroča, da je bilo nad 17.000 K dohodkov, in sicer brez vžigalic, kojih čisti dobiček je znašal nad 2000 K, izdatkov pa je bilo nad 13.000 K. Zares lep uspeh v tem kratkem času!

K blagajniškemu poročilu se oglasi gospod Smodej iz Celovca, ki prinaša pozdrave narodne ljubezni v imenu koroške narodne organizacije navzočim obmejnim bratom iz drugih dežel, ki križajo iste meče z narodnim nasprotnikom kakor koroški Slovenci in bratom v središču Vseslovenije. (Viharno odobravanje.) Izjavlja pa obenem, da od koroške narodne meje to pot zastopniki niso prišli in vseslovenski obrambni tabor samo z golim idealizmom, ampak z dobrim delom narodne sebičnosti, prišli so s praznimi rokami iskat dejanske pomoči. Priporoča gotovim narodnjakom, ki se zadnji čas ne morejo ločiti od izraza „trapesti far“, da bi prišli na ta shod in videli mnogoštevilne narodne borilce „trapesti farje“, ki dejansko držijo meje. (Viharno odobravanje.) Posmehujejo se „Slovenski Straži“, češ, da klerikalci ne žrtvujejo radi. Morda bo v začetku ta ali oni res razočaran. Toda vsaka stvar potrebuje svoj čas. Naša V. L. S. ni stranka kapitalistov, ampak je prava ljudska stranka. Če bo narodnoobrambna zavest prodrla v sleherni slovensko kočjo, bo naš milijonski narod, če bodo ljudje darovali po vinarju, nabral milijone. (Odobranje.) Zlasti bratom v središču je treba vzbuditi ljubezen do trpečih bratov ob meji. Treba jim je predočiti silne boje z močnejšim narodnim nasprotnikom, zakaj ljubezen izvira iz spoznanja. V to svrhu pa je treba, da podpirajo obmejno časopisje, zlasti celovški „Mir“, ki vodi koroške Slovence v vseh bojih, jih bodri, jim daje nasvete, podžiga pogum. Tako bodo najprej prešli od besed k dejanju! Koroški Slovenci nimamo pravzaprav ogrožene meje, ampak smo na celi črti narodno ogroženi. Zato potrebujemo podpore. Zato z velikim navdušenjem pozdravljamo: Bog živi „Slovensko Stražo“! (Odobranje.)

G. dekan Kobler da prav praktične nasvete glede inseratov v naših listih. Tudi tukaj veljaj načelo: „Svoji k svojim“!

Lep pozdrav izroča mladenič iz Železne Kaple kot zastopnik tamošnjega izobraževalnega društva.

V odbor so bili nato soglasno in z navdušenjem izvoljeni na predlog g. župana Mejača iz Kranjske gg.: Deželni odbornik Evgen Jarc, stolni vikar Luka Smolnikar, deželni odbornik dr. V. Pegan, kanonik dr. Ivan Svetina, blagajnik „Gospodarske zveze“ Anton Volta; Alojzij Čatar,

delavec tobačne tovarne; Franc Terseglav, urednik; Ivan Štefè, urednik. Iz Štajerske gg.: dr. Hohnjec, Pušenjak, profesor Vrstovšek, župnik Fr. Gomilšek, dr. Benkovič, župan Thaler. Iz Goriške gg.: župnik Janez Kokošar, dr. Breclj. Iz Koroške gg.: Fr. Smodej, dr. L. Ehrlich, Anton Gril v Vovbrah. Iz Trsta g. Čok. V nadzorništvo: Andrej Kalan, prelat v Ljubljani; Josip Lončarič, velepodjetnik; Ivan Kregar, podpredsednik trgovske in obrtne zbornice; dekan Anton Koblar. V rabsodišče: dr. K. Dermastia, tovarnar Karol Polak, dr. F. Dolšak.

Posl. Grafenauer zaključil lepo uspeli ustanovni shod z nagovorom: Danes bi s slovenskim pesnikom zopet smela reči mati Slovenija: Raztresene sem ude zbral! Stik Slovencev, živčevih po raznih kronovinah, je zopet postal tesnejši. Naš narod je bil prej zaničevan, ker se sam ni častil. „Slovenska Straža“ je pa porok, da bo v prihodnje drugače. Najbolj narodno ogrožena dežela je Koroška, ki kliče „Slovensko Stražo“ v prvi vrsti. V „Slovenski Straži“ pa ne bomo po zgledu Nemcev polagali otrokom listke v zibel, ampak v srce, da jim vzbudimo ljubezen do domovine, do našega jezika in krasnih naših pokrajin. „Slovenske Straže“ naj se oprime zlasti slovensko ženstvo, kojega skrb naj bo, da bodo ostali otroci slovenskim materam zvesti, kakor ostanemo zvesti mi materi Sloveniji na starem programu: „Vse za vero, dom cesarja!“ (Viharno odobravanje.) Govornik se spominja presvitlega cesarja, ki nam je dal pravice, ki jih uživamo, dasiravno se nam kratijo vsaj pri nas na Koroškem od strani, od katere bi tega ne pričakovali. Cesarjeva volja pa nam je porok za boljšo bodočnost. Na poziv govornika zakličejo zborovalci presvitlemu cesarju trikratni navdušeni „živio!“

Ustanovitev novega kat. akad. društva.

Dne 15. t. m., na binško nedeljo, se ustanovi v Pragi slovensko katoliško akademično društvo „Dan“. Potem se ne bo ustanovilo nobeno katol. akad. društvo več, dokler se ne ustanovi slovensko vseučilišče v Ljubljani. Krakov je za slovenske katol. akademike predrago mesto, ker je izmed vseh vseučiliških mest menda najdražje. V vseh drugih bomo pa sedaj imeli svoja ognjišča. V Pragi, iz katere so dosedaj prihajali v domovino najhujši svobodomiselnici, v Pragi, kjer je slov. kat. akad. društvo, kakor se je že tolikokrat pisalo, nemogoče, v Pragi torej se dela „Dan“. Čas je že, da pridejo katoliški dijaki v Prago, da ne bodo bratje Čehi mislili, da je slovensko ljudstvo tako, kakor so bili dosedanjji zastopniki njegovi med dijaštvom v Pragi. Ni čuda, da je to dijaštvo poslalo pismo slovenskemu svobodomiselnemu listu „Jutro“, v katerem govore o novem društvu in naslovilo to pismo „Slovensko dijaštvo v Pragi“. Res je, samo katol. slovensko dijaštvo je pravo slovensko dijaštvo, kakor vi sami priznate.

Drugi dan bo velik krščansko-socialen tabor katoliških Čehov in obe slavnosti se bota lepo združili v znamenju katoliško-slovenske vzajemnosti. Za pripravljalni odbor:

Dular Josip,
stud. iur.

Ovenkel Pavel,
stud. iur.

Darovi.

Za podljubeljski „Delavski dom“:

428-429.	Fr. Kušar, župnik, Mengeš	K 10-
430-431.	Jan. Flis, gen. vikar, Ljubljana	10-
432.	Dr. A. Lemež, odvetnik, Slov. Bistrica	2-
	Matej Rihar, dekan, Litija	2-
	Nabiralnik v Ljubljani	185-
433.	Jožef Laznik, župnik, Slavina	5-
434-435.	Neimenovani	10-
436.	Peter Režek, župnik v p., Litija	5-
437.	Ferd. Pšunder, vikar, Ptuj	5-
438.	Val. Sitar, mestni kaplan, Kranj	5-
439.	A. Pušnik, not. urad., Slov. Bistrica	1-
	Fr. Stavelik, župnik, Karojba	2-
	Hiersche Franc, župnik, Radeče	2-
440.	Maks Loh, trgovec, Slivnica	5-
441.	Štefan Bajer, župnik, Grabštanj	5-
442.	Izobraževalno društvo v Artičah	5-
443.	J. Tavčar, župnik pri sv. Trojici	5-
244.	Nikolaj Krizaj, župnik, Ovsišče	5-
445.	Luka Veršek, župnik v p., Ravno	5-
446.	J. in Ter. Trunk, Ravno	2-
	Mar. Selnik, Jezersko	30-
	Karol Čuk, kaplan, Jesenice	2-
447.	M. Poč, Kamnik	5-
448.	Josip Zelnik, župnik, Cemšenik	5-
449.	Samostan magdalenk, Studenice	3-
450.	Ivan Dolinar, župnik, Kresnice	2-
	Jožef Črnko, župnik v Vuhredu	2-

Pristaši, zaupniki, širite „Mir“!

Koroške novice.

Vabilo na javen gospodarski shod v Pliberku ki se vrši v ponedeljek, dne 16. majnika 1910, na dvorišču „Narodnega doma“. Začetek ob 1/2 3. uri popoldne. Spored: 1. O povzdigu živinoreje na Koroškem. (Govori g. dež. mlekarne konzulent Legvart iz Ljubljane.) 2. V čem moramo Korošci v gospodarskem oziru najbolj napredovati. (Govori g. monsgr. Val. Podgorc.) 3. Delovanje državnega in deželnega zbora s posebnim ozirom na najnujnejša gospodarska vprašanja. (Poroča g. drž. in dež. poslanec Fr. Grafenauer.) 4. O združništvu s posebnim ozirom na rajfajznove posojilnice in živinorejske zadruge. (Govori ravnatelj Zadrudne zveze g. Ivan Traven.)

Zadrudna zveza v Ljubljani.

Celovski vigradni semenj se bo vršil letos še le v ponedeljek 23. majnika, ker je 16. dne binško nedelje.

Prepiri med nemškimi nacionalci po gostilnah so zadnji čas v Celovcu na dnevnem redu. V sredo zvečer, dne 4. t. m., so se sporekli v klubovi sobi trije vsenemci, ki se niso mogli pomiriti do polpete ure zjutraj in so na ves glas kričali na novem trgu. Redar je bil blizu, pa ni posegel vmes. Govorili so pač nemški. V nedeljo, 8. t. m., sta si skoro segla v lase v isti gostilni žena nekega celovškega stavbenika in nek mladi gospod, ki je zaklical dotični ženi: „Ne fiksirajte me, vi beštja!“ Prepir se je končal s tem, da so se trije možakarji spoprijeli. Tudi kultural!

Krasno zborovanje socialdemokratinj. Dne 1. majnika so se udeležile socialdemokratskega spreveda v Celovcu tudi socialdemokratkinje z napisom: „Ven z žensko volilno pravico!“ V ponedeljek 9. t. m. je ženski odsek sklical h Grömerju ob 9. uri zvečer zborovanje, kjer bi se naj levinje zavzele za enakopravnost ženske z moškimi. Prišle so pa na zborovanje samo dve ženski, najbrž sklicateljica in kaka njena prijateljica. Je že tako. Kjer ni socialdemokratov, tja tudi ne marajo socialdemokratkinje, ker zagovarjajo načelo, da je tudi ženska „družabno“ bitje.

Moža je ubila v Porečah 41letna posestnica Osošic. Mož je prišel zvečer domov vinjen. Ženo se je začel prepirati, na kar ga je žena tako dolgo pretepala, da se je zgrudil na tla. Vrgla ga je potem skozi okno. Morilko so izročili deželnemu sodišču.

Velikovec. (Kurzovska slovenščina.) Pred štirinajstimi dnevi je moral sodnijsko zaslišati na novo tukaj nastavljeni sodnik Pötsch neko Slovenko, ki ni znala nemški. Predno je prisegla, ji je razložil pomen in važnost prislege. Kako dobro zna ta kurzovec slovenščino, dokazujejo sledeče njegove besede: „Govorite čisto in bolno (namesto polno) resnico!“ Vi ste bili večkrat „zazmegovani“ (namesto zasmehovana) od poštih gospodičen;“; gospod učitelj na narodnu šolu.“ To je zares nova slovenščina, ki je koroški Slovenci ne razumejo. Toda take slovenščine nam niso ustvarili naši slovenski pisatelji, pač na nemški kurzovci. Zakaj nam ne date slovenskih sodnikov?

Velikovec. (Pobožni sociji.) Prvi majnik so tudi naši rdečkarji obhajali po svoje. V soboto zvečer, dne 30. aprila, so imeli „večernice“ pri „Kroni“, drugi dan zjutraj ob petih je bila budnica, in nato so šli vsi pod prosto nebo na Lilijsko goro boga častit in imeli tam „svitance“. Popoldne so „romali“ na Rudo k svojemu rdečemu apostolu, tovarišu Rotschnigu pd. Kleperniku, kjer so imeli zvečer „šmarnice“, seveda vse po svojemu. Pa še naj reče kdo, da rdečkarji ne praznujejo nedelje in da niso pobožni!

Velikovec. (Kako si velikovski Slovenci pomagamo!) V malokaterem kraju na Koroškem so v narodnostnem oziru tako vroča tla, kakor ravno v Velikovcu. Ni sicer veliko hrupa, ker so se nasprotniki morali že na marsikaj navaditi. Privandrani nemškonacionalni učitelji in uradniki pa vendar na tihem rujejo zoper tiste, ki jih plačujejo, zoper Slovence. Med Velikovčani domačini gotovo pretežna večina drugače misli, toda radi učiteljskega in uradniškega poveljstva si ne upa svojih misli izvrševati. Tako bi marsikateri Velikovčan marsikaterikrat še rad pogledal v „Narodni dom“, a boji se, da bi ga „Freie Stimmen“ ne postavile na „Pranger der Oeffentlichkeit“. (Tako so pisale lutrovske štimce začetkom tega leta.) Kar zaporedoma se sliši zdaj tega, zdaj onega govoriti: „Jaz bi že prišel na dobro vinsko kapljico v Narodni dom“, pa potem me drugi Nemci obdelujejo, da je strah“. In kdo so ti Nemci? Ti so od c. kr. vlade sem poslani, tudi od Slovencev in velikovških meščanov plačani nemškonacionalni učitelji in uradniki, ki vsi skupaj kot taki ne plačajo niti toliko občinskih in šolskih doklad, kakor naj-

manjši velikovski posestnik. Ti imajo od nemškega „Volksrata“ nalogo, hujskati velikovške meščane zoper Slovence, od katerih živijo. Dokler ni bilo tako zagrizenih nemškonacionalnih učiteljev in uradnikov, je bil mir v deželi. Ravno zaradi tega pa zavedni velikovski Slovenci vedo, kaj imajo storiti. Vedno se bolj in bolj izvršuje geslo „Svoji k svojim“. Velikovški Slovenci namreč že do sedaj mnogo kupujejo pri slovenskem trgovcu v Sinčivasi, pa bodo z naprej še bolj. Nekateri pa si razno blago v večji meri skupno naročujejo od narodnih trgovcev v Trstu, odkoder se po železnici dobi sveže blago veliko bolj po ceni, kakor pri nemških trgovcih. Samo na ta način moremo odgovoriti nemškonacionalnim in od Slovencev živečim hujškačem. Če bi imeli v našem mestu izrecno slovensko trgovino, ki bi nas mogla zalagati z vsem potrebnim, bi razni vrtači morali „gobce tiščati“. Dokler pa tega ni, si bomo Slovenci pomagali na zgoraj omenjeni način v bodočnosti še bolj, ali je to od lutrovske „Südmarke“ plačanim hujškačem prav ali ne. Velikovški trgovci pa se naj zahvalijo komandi nemškonacionalnih uradnikov in učiteljev! Slovenci, „Svoji k svojim“!

Rožek. (Obnemogla jeza naceljnov.) Tukajšnji „tajčgesinte bindišarji“ se milo pritožujejo v „Freie Stimmen“, da se občinske zadeve oklicujejo tukaj samoslovenski. Naj se le potolažijo! Vsak, kdor hoče v Rožeku živeti, mora znati slovenski, zaradi kakega nemškega privandranca pa ne bo delala občina „ekstraburšt“. Sicer bi po celem nemškem delu Koroške zaradi enega ali drugega priseljenega Slovenca morali oklicevati tudi — slovenski. Sicer pa se vroče glave naj le potolažijo! Prepričani smo namreč, da bo naša občina dala oklicevati tudi nemški, takoj ko bodo začele oklicevati tudi slovenski občine, kjer je večina ali vsaj en del prebivalstva slovenski kakor na pr. v Vrbi. Tako pa poznamo samo eno mero za Nemce in Slovence, ker hočemo biti Slovenci ravnatko gospodje z istimi pravicami kakor so Nemci!

Zabnice. Lutrovske „Freie Stimmen“ grdo napadajo veleneglednega gospoda Janeza Ehrlicha, ki uživa vsled svoje poštenosti zaupanje vsega tukajšnjega prebivalstva, češ, da je učil neko šolarko pozdravljati z „dober dan!“ Žalostno dovolj za žabniško šolo, ki ne nauči slovenskih otrok tako pozdravljati, da morajo nalogo šole prevzemati drugi ljudje. Kaj bi rekli Nemci, če bi učil učitelj v šoli med Nemci nemške otroke sicer lep slovenski pozdrav: „Bog Vas sprimi!“ Zaropotal bi ves nemški rod, deželni šolski svet bi takoj premestil učitelja kot hujškača sam Bog ve kam. Dobro poznamo hujškača v Zabnicah, ki maže po lutrovskih listih. Priporočamo mu, da strune ne navija preveč, sicer mu znamo naviti tukajšnji davkoplačevalci — uro.

Št. Tomaž. (Shod.) Na Kristusov vnebohod popoldne je priredilo naše izobraževalno društvo „Edinost“ v društvenih prostorih shod, ki se je vršil ob veliki udeležbi ljudstva. Govoril je domači g. župnik o Hallejevem kometu in o gospodarstvu, potem č. g. Trepal o socialni demokraciji. Ljudstvo je z velikim zanimanjem poslušalo. Vmes so domači pevci zapeli lepe slovenske pesmi.

Spodnji Rož. (S celovškega kolodvora.) Kako nastajajo takoimenovani škandali na celovškem glavnem kolodvoru, kakor so jih opisale „Freie Stimmen“, smo imeli priložnost opazovati dne 28. m. m. Večja družba zahteva vozni list slovensko. Brž sta pri blagajni dva redarja in pretita preprostemu možu, ki je izgovoril „Svetnavas“ tako glasno, da so ga tudi drugi zraven njega stoječi razumeli, z zaporom. Gluha sta pa bila čuvaja ređu za nemške pretnje Slovence, navadnega sluga v hotelu, naj se jih pretepe z volovsko žilo (An Ochsenzehm nehmen und sie durchhauen)! Če se pa gospodje postavijo na to, sicer po nemško, a pošteno opozorijo, se potem piše: „Schimpften auf deutsch, wie die Rohrspatzen“. To je res škandal, ki je pa mogoč menda le v Celovcu. Poslanec Metnitz, potegnite se za svoje slovenske volilce in zapovejte kot celovski župan svojim policajem, da imajo slovenske kmete na kolodvoru pri miru pustiti!

Sveče v Rožu. (Shod, znamenit govor.) Dne 5. maja je napravilo naše izobraževalno društvo „Kočna“ shod, ki je bil naravnost impozanten, ki je nadkrilil vse dosedanje shode. Na tem shodu je bil v velikem številu zastopan ves Spodnji Rož od Sveč do Podljabelja in Borovelj. Veliko jih je prišlo tudi iz Bilčovsa. Kot govornik nastopi g. Terseglav iz Ljubljane, katerega milodoneč glas nam je segal do srca. Nezmožnega se čutim, opisati njegov govor. Vendar bom skusil podati glavni obris. Govornik poudarja najprej, da naša izobraževalna društva nimajo namena, da bi hujskala ljudstvo proti sosednim

Nemcem, ampak naša društva hočejo naše ljudstvo poučevati, je izobraziti. S tem pa ni rečeno, da moramo svoje pravice teptati in se slepo uleči pred nasprotnika. Naroda pa tudi ne bomo rešili, ako bomo samo klicali „živio“, tudi ne, ako se lepotičimo s slovenskimi barvami in pijemo na zdravje Slovencev, ampak treba je, da narod učimo ljubezni in spoštovanja do reveža in trpina, do kmeta in delavca. Posebno lepo se je gospod govornik obračal do mladeničev in deklet, katere je opominjal, naj si ohranijo čisto in neomadeževano srce. Rekel je: Mladenič, kadar uzreš dekle pred seboj, si je ne smeš misliti kot predmet svoje poželjivosti, da bi jo hotel izrabiti kot metulj cvetlico, kateri izpije ves sok in sladkost, ampak kadar uzreš dekle pred seboj, vedi: to je prihodnja slovenska mati. Da, v teh besedah leži vzvišen pomen, kateremu se moramo upogniti s spoštovanjem. Zares, mi moramo našo mladino vzgojiti tako, da bo prišla do tiste npravne popolnosti, da se bo znala vzdržati trenutne naslade. Da bo v prsih naše mladine začel kliti oni vzvišeni vzor, na podladi katerega se more človeški duh vzdigniti višje in višje gori v nadnaravne, rajskolepe večne livade... Poleg čistega srca pa je treba našemu narodu tudi bogoljubnosti. Bogoljubnost naj bo našemu narodu kakor drevo, ki vedno zeleni. Ob koncu govora se je gospod govornik obračal še na ženstvo: Kakor je svoj čas pogumna Judita rešila judovsko ljudstvo iz rok sovražnika, tako naj slovensko ženstvo reši naš narod propada, ako bi se koroški slovenski možje in mladeniči prodali nasprotniku za slepi nič; ženstvo naj vzgoji nov bogoljuben zarod, poln samozavesti. Gospodu govorniku naša prisrčna zahvala! Zdaj je prišla na vrsto igra „Lurška pastirica“. Med odmorom so svirali domači tamburaši in peli pevci iz Št. Janža, katerim izrekamo prisrčno zahvalo. Med igro so dekleta svoje vloge izbornorešile. Poseben vtis je napravil na nas nastop angelov in prikazen Marije. Na splošno željo se je igra dne 8. maja še enkrat ponovila, pri kateri se je zbralo zopet nad sto ljudi. Kakor na prvem, tako je tudi na drugem shodu gospdč. Rezi Pak pd. Keznarjeva deklamovala eno pesem Mariji na čast. Take igre, polne zdravega življenja, so pravi duševni užitek za delavno ljudstvo, pravo razvedrilo po napornem delu. Zatorej, draga mladina, pridi v naš krog, utrdi si svoj značaj, da bo trden in nespremenljiv.

Zahomec na Zili. Naše izobraževalno društvo spi! Zakaj? Ali nismo imeli že lepih uspehov na odru in nimamo tudi še denarja v blagajni? Ali smo se morda učili za to, da bomo zdaj, ko že dobro gre, zopet vse opustili in pozabili? To ne bi bilo prav! Najdragocenejši zaklad naš pa je naša goreča volja! Mi hočemo delati za probujanje ljudstva, za blagor naroda! Na vsak način hočemo napredovati! Ne nazaj, ampak kvišku in naprej! Koliko lepega časa smo že izgubili, koliko dobrega bi lahko dovršili s predstavami vsaj v okolici ter tudi lahko obogatili našo društveno blagajno, da se napravi za igre primerna obleka, da se nakupi harmonij, da se ustanovi v okrožku izobraževalnega društva pevski zbor itd. marsikaj koristnega. Torej krepko na plan!

Brdo ob Zili. (Ponosni moremo biti) na naše igralce in igralke, kateri so pri zadnjih igrah v Melvičah zopet pokazali svojo neverjetno spretnost in očviden napredek, tako v izgovarjanju besed, kakor tudi v predstavi dejanja samega; kar zasluži tem večje priznanje, ker je med obema igrama potekel samo en mesec. Piskrar (Tone Jobst) je rešil svojo ulogo prav dobro, samo naglašanje nekaterih besed je bilo še pomanjkljivo. Na tem pa je naš šolski zistem kriv, ne toliko igralcev. Velik napredek smo opazili v igri naših deklet „Pri gospodi“. Sobarica (Cilka Grafenauer), kuharica (Mar. Jobst) in gospa inšpektor (Ana Arbeiter) igralce so neoporekljivo; Tekla (Tereza Rauter) pa je bila nasproti materi (Ljudmila Arbeiter) deloma prekorajžna; v obče pa se znata na odru obe jako dobro obnašati. „Kmet“ (Matevž Pipp) in „fotograf“ (Tone Jobst) sta prav naravno in zelo dobro igrala ter vzbudila bučen smeh in priznanje. Policaj mora pa z naprej bolj glasno in možato govoriti. Zadnjo igro „Krčmar pri zvitem rogu“ uprizorili so zopet mladeniči, med katerimi sta se, dasi so vsi dobro izvršili svojo nalogo, najbolj odlikovala krčmar (Jan. Simšic) in brivec (Štefan Raušer). Prav vesele ure nam napravlja sedaj naša mladina.

Škocijan. (Smrtna kosa) zopet neizprosno poje svojo smrtno pesem v naši okolici. V kratkem času so v Kamenu zvonili štirim mrličem in v Škocijanu tudi trem. Umrla je Neža Vunček, žena rodoljubnega železniškega čuvaja Blaža Vunček. V mladih svojih letih je vzel slovo na veke priden delavec — kolar Matija Pivk. Gašpirčevem v Srejah in v Šmarkežu

smo ob prav obilni udeležbi zagrebli še mladega posestnika lepe Zihrove kmetije v Dolah Karola Zihher. Krasno žalostinko doma in na grobu mu je zapel novi cerkveni zbor združenih šmarkežkih in sinjskih pevcev. N. v m. p.!

Kotmaravas. (Pogreb blage žene.) Žalostno so zvonili kotmirski zvonovi dne 30. m. m., naznanjajoč tužno novico, da se je preselila iz solzne doline blaga žena pd. Malinca na Ročici. Rajna je bila pridna krščanska in skrbna gospodinja. Bolehala je že dalj časa. Zapušča moža in odrasle otroke. Pogreba 1. t. m. se je udeležila velika množica ljudi, ki so vsi rajno spoštovali in ljubili. Gospod župnik je imel na grobu ganljiv nagovor. Domač cerkveni moški zbor je zapel lepo nagrobnico. N. p. v m.!

Rekarjavas v Podjuni dolini. (Spoštujmo svoj jezik!) Pred kratkim sem moral enkrat vstopiti v vlak na omenjeni postaji. Hkrati je vstopil tudi neki mož iz Trsta. Tržačan je zahteval listek do Celovca, seveda v slovenskem jeziku in ga je tudi dobil. Nato zahtevam jaz listek do Beljaka; ker uradnik tudi po trikratnem jasnem in različnem imenovanju te „zakotne vasi“ ni hotel poznati, ga neka ženska (z jezikom) reši „zadrege“ in mu pove nemško ime. Da so uradniki tako priljudni in Slovence „tako na roko“ grede, smo že vajeni. Bolj žalostno je pa to, da se je tista ženska posmehovala Tržačanu, ko ji je povedal, da ni treba vsakemu Slovincu nemško znati in da nemškutarjenje nič ne pomaga in se njemu, čeravno je zaveden Slovenec, boljše godi kakor koroškim nemškutarjem. Na Koroškem je že tako; ljudje si mislijo, da jih bo nemščina vsega rešila. — Res žalostno! Ne, dragi koroški Slovenci! Dokler sami ne bomo bolj spoštovali svojega maternega jezika in ne bomo živeli v prepričanju, da so uradniki za nas tu in ne mi zanje, in da se morajo zato oni po našem govorjenju ravnati in ne mi po njihovem — tako dolgo tudi oni ne bodo spoštovali ne nas, ne naše lepe slovensčine. Zato jo bolj spoštujmo in se je ne sramujmo, če bi tudi treba bilo pred cesarjem govoriti. — In če hočejo drugi naš kruh jesti, naj se po nas ravnajo in učijo slovenskega jezika!

Možica. (Dvojno praznovanje.) Obče znani blagajnik možiških rdečkarjev Lenči Kasnik, rudar in posestnik, je napravil v nedeljo 1. maja t. l. dva greha. Sedel je namreč na stehi svoje hiše ter isto razdiral, kar bi lahko tudi na kak delavnik napravil. To mu radi odpustimo, ker od socija — ki je seveda tudi strasten nemškutar in bo v kljub svoji rdeči farbi od višjih gospodov „befördran!“ — kaj drugega pričakovati ne moremo. Ne vemo pa, kaj bi slavni gospod državni poslanec Lukas rekel, ko bi vedel, da njegovi podložniki edini praznik socialnih demokratov tako omadežujejo.

*Eden, ki je videl in tud' ve,
da socij 1. maja delat' ne sme!*

Št. Jakob v Rožu. (Poroka.) Uršica Resman, iz znane narodne Habnarjeve rodbine na Reki, se je dne 9. majnika poročila s posestnikom Fertinove hiše, Janezom Mikula na Breznici. Poročil ju je nevestin sorodnik č. g. Fr. Katnik, župnik na Brnci. Bilo srečno!

Črneče. (Požar.) V noči od 5. do 6. t. m. je pogorela pd. Magrova hiša na Tolstem vrhu. Posestnika je bila sama doma, ker je njen mož na orožnih vajah. Zgorela je hiša do tal. Živine ni bilo pri hiši. — Ob istem času je pogorel hlev pd. Plazovnika v Tribeju, občina Libeliče. Hišo, sosednja poslopja in živino so rešili. Kako je ogenj nastal, se ne ve ne tu ne tam.

Loče. (Požar.) V noči od nedelje na ponedeljek zadela je velika nesreča ognja vas Dravo. Upepelil je ogenj 15 stavb: stolp na cerkvi, zvonovi so razpočeni in cerkev mnogo poškodovana. Pri Smojču, kjer je goretu začelo, ostalo je v ognju 5 krav in ovce. Pogorelci niso odnesli drugega, kar so na sebi imeli. Veliko je pomanjkanje živeža in obleke. Zavarovani so le za male svote. Usmiljena srca usmilite se revežev. Vsak najmanjši dar bo hvaležno sprejet. Darovi naj se blagovolijo poslati na župnijski urad Podpečnica, pošta Ledenice.

Blače. (Razno.) V četrtek, dne 28. mal. travna, smo dobili zopet novega dušnega pastirja, vlč. g. P. Serajnika. Z veseljem smo jih sprejeli, tem bolj, ker štiri mesece že nismo imeli gospoda. Prepričani smo, da bodo delovali na potu velezaslužnega g. J. Ulbinga naprej in želimo jim k temu obilo sreče. — V nedeljo, dne 8. t. m., smo imeli pogreb; umrla je tukaj pri Tinču 76 let stara žena, Marija Košic, ki je dolgo že trpela na kašlju. N. p. v m. — Namerava se tudi tukaj napraviti pevsko društvo. Bog daj srečo k temu, da bi se tudi v Zilski dolini, posebno pa pri nas, kjer imamo še veliko starih pesem, ohranila lepa slovenska pesem ter rešila pogube.

Največja trgovina z oblačilnim blagom v Celovcu.

Zaradi poznejše oddaje trgovine redka prilika: Akoravno se je zadnji čas blago silno podražilo in se bo še veliko podražilo, prodajam od 10. februarja 1910 začenši blaga za več kot 250.000 kron pod tovarniško ceno. Za trgovce in krošnjarje, krojače in šivilje še poseben popust. Prosim za obilni obisk. Z odličnim spoštovanjem

Anton Renko, posestnik,
ogel Kramerjeve ulice in Novi trg v Celovcu.

Društveno gibanje.

Št. Jakob v Rožu. Izobraževalno društvo „Kot“ v Št. Jakobu v Rožu ima na binkoštni pondeljek ob 3. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Št. Jakobu svoj letni občni zbor z govorom o kometih. Po občnem zboru bo igra: „Vedna lepota in večna mladost“.

Lisna. Izobraževalno kmetijsko društvo za Rudo, Št. Peter in okolico napravi svoje zborovanje na binkoštni pondeljek, dne 16. majnika 1910, ob 3. uri popoldne pri Zledku pod Lisno. Ob ugodnem vremenu se vrši zborovanje na prostem po običajnem sporedu. Pridite vsi polnoštevilno.

Globasnica. Katol. slovensko izobraževalno društvo v Globasnici priredi na binkoštni pondeljek mesečno zborovanje ob 3. uri popoldne pri Šoštarju v Globasnici. Na sporedu sta dva govora in dve igri: „Boj za doto“ in „Tri sestre ali mož je glava“. Ker se bliža usodepolni, 19. maja napovedani konec sveta, bo govornik razpravljal o Halejevem kometu. Vstopnina je za sedeže 40 vin., stojišča 20 vin. za osebo. Člani plačajo polovico. Ker je ves skupček namenjen ubogim pogorelcem v Črni, se slovensko občinstvo prosi, da naj ne uhaja na nasilen način brezplačno k predstavi in naj opusti vsako barantanje za vstopnice. K najobilnejši udeležbi vabi

Kršč.-socialno ljudsko društvo za Vovbre, Št. Štefan in okolico priredi dne 22. maja, t. j. na kvatarno nedeljo, po drugi maši v Vovbrah ob 10. uri popoldne v župnišču mesečni shod, na katerem bode govoril potovalni učitelj gosp. Schöff iz Celovca in domači župnik. Ker bode posebno za gospodarje nekaj zanimivega, so gospodarji posebno vabljeni.

Podlujbelj. V nedeljo, dne 22. t. m., priredi podporno društvo kovinarjev v „Delavskem domu“ po maši zborovanje, na katerem bodeta predavala g. kaplan Mörtl iz Borovelj o Halejevem kometu in g. pravnik J. Čemer o Albancih. Predavanje bode jako zanimivo, zaradi tega vabimo že zdaj delavce in kmete, da se udeležijo v prav obilnem številu.

„Mir“ je edino glasilo koroških Slovencev.

Književnost.

Botanika. Za višje razrede srednjih šol sestavil Ivan Macher. Z 229 slikami in 18 podobami v barvotisku. Cena vezani knjigi 4 K 50 vin. V Ljubljani 1910. Natisnila in založila Ig. pl. Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani. Novo slovensko šolsko knjigo za srednje šole pozdravljamo z veseljem. Lepo izvedene so zlasti podobe v barvah.

Gospodarske stvari.

Ljubljanska kreditna banka. Ta najstarejši in največji bančni zavod na našem jugu zvišuje te dni svojo delniško glavnico od K 3.000.000—na K 5.000.000—z izdajo 5000 komadov novih delnic. Posestniki starih delnic imajo pravico prevzeti na vsake 3 stare 2 novi delnici in sicer po kurzu 420—za komad, dočim se prepuštuje ostale delnice novim subskribentom po K 445—za komad. Prijave na nove delnice sprejemajo vsi večji slovenski denarni zavodi, v prvi vrsti seveda centrala v Ljubljani in podružnice v Spletu, Celovcu, Trstu in Sarajevu. (Glej tudi današnji inserat.) Z ozirom na dejstvo, da se obrestuje delnice pri 6½% ni dividendi lanskega leta skoraj s 6% čistih, priporočamo njih nakup zlasti našim denarnim zavodom, kapitalistom in trgovcem kar najtopleje. Obenem priporočamo Ljubljansko kreditno banko kot prvi, izključno slovenski zavod k posredovanju vseh denarnih kupčij.

Za povzdigo prašičjereje. Cene svinjskega mesa so dosegle višino, kot še nikdar doslej, vendar pa imajo mesarji precej truda, da se preskrbe z zadostno množino mesa. Poraba svinjskega mesa je ogromno narastla in četudi se trudijo kmetovalci vseh dežel v Avstriji, da povečujejo in množe svinjake, vendar ne morejo zadostiti zahtevam. Tudi na Ogrskem spoznavajo plodnost prašičjereje v polni meri. Poljedelski minister grof A. Sereny je namreč poslal skoro na vse komunalne oblasti in kmetijska društva sledeči razglas: „Na velikih svetovnih trgih se zelo povprašuje po svinjskem mesu, ki ima zelo visoke cene, katere tudi brzkone ne bodo padle v bližnji bodočnosti. Želeti bi le bilo, da bi se tozadevno bolj povzdignilo kmetijstvo ter preskrbovalo svinjskega mesa, kolikor je le mogoče. Zaradi tega se je ministrstvo odločilo, da plača tretjino kupne cene za gojenje prašičjereje določenih mrjascev. Dalje se je tudi pooblastilo kmet. nadzornike, da morejo izposlovati letno državno podporo 50 K za one male občine, v katerih je le malo plemenskih svinj in je vzdrževanje mrjascev predrago.“ Istočasno prosi tudi minister oblasti in društva, naj store kolikor je mogoče za povzdigo prašičjereje.

Kokoši, ki svoja jajca jedo. Lastnost nekaterih kokoši, da jedo svoja jajca, je razvada, ki ima različne vzroke. Navadno se domneva, da kokošim primanjkuje potrebnega apna, ki ga rabijo za tvorjenje jajčjih lupin. To domnevanje brzkone ni dovolj verjetno, zlasti pri reji kokoši na deželi, kjer se živali morejo dovolj na prostem gibati. To domnevanje utegne imeti resnično podlago le pri reji v ograjenih in tesnih prostorih. V tem slučaju je zelo priporočeno kokošim dajati zdrobljenih kosti, ki se jim doda nekoliko zdrobljene krede in klajnega apna. Nesenje jajec z mehko lupino tudi more kokoši privedi do te razvade. Veliko večkrat je povod pojedanju jajec to, če se kokošim dajejo nezdobljene in neposušene jajčje lupine, ker s takim ravnanjem pridejo kokoši na jajčji okus in potem prično svoja cela jajca kljuvati in jesti. Slaba gnezda, kjer se jajca večkrat stro, tudi morejo biti iz istega razloga povod. Če ima kdo kokoš, ki je znana kot pojedalka jajec, potem ni porabna ne za kokljo in ne za nesenje jajec, temveč jo je najbolje dati pod nož in jo porabiti v kuhinji. Nemirne, bojzljive in z mrčesom okužene koklje lahko pobijejo nekaj nasajenih jajec in se potem navadijo jajca jesti. Vsa doslej priporočena sredstva, ki naj kokoši odvadijo jesti jajca, so bolj ali manj neuspešna. Za take kokoši priporočajo pač posebne vrste gnezd, ki so morda dobra, vendar pa vselej predpogoj, da se dobro pozna vsaka kokoš, ki jajca žre. Treba jo je vsako jutro obtipati ter potem dejati na dotično gnezdo. So tudi kokoši, ki ne jedo le svojih jajc, marveč druge kokoši kar naravnost iz njih gnezd prepode, da čimprej pridejo do jajc. Za take kokoši je najboljši nož. Za najboljšo sredstvo, da se kokošim prepreči pojedanje jajec, so se izkazala temna gnezda in polaganje votlega jajca iz porcelana, kamor se vlije žličica žveplene ogljika. Luknica v jajcu se potem z mav-

cem dobro zadela, in če kokoš tako jajce kljuje, ji kmalu žvepleni ogljik zasmrdi, in ona odjenja od svojega početja. Porezovati kljuna se ne priporoča. „Kmetovalec“.

Kaj je novega po svetu.

Romanje v Lurd, Rim in Loreto! Dne 24. avgusta 1910 gre romarski vlak iz Dunaja preko Pontablja v Lurd in nazaj preko Genove v Rim in Loreto. — Kdor se zanima za stvar, naj se obrne za pojasnila na naslov: Franc Semelhofer, župnik, Waidmannsfeld na Nižje Avstrijskem, ali pa na Antona Pradl, Dunaj, I., Operngasse 10.

Belo vrano je ustrelil pri Kamniku na Kranjskem dne 5. t. m. neki lovec. Peroti in rep so umazano bele, glava in kljun pa črna.

Grozna nesreča na železnici pri Brežicah. Ljubljanski „Slovenec“ poroča z dne 9. t. m.: Grozna nesreča se je pripetila danes dopoldne na železnici pri Brežicah. Očividec popisuje ta pretresljivi slučaj tako-le: Gledal sem skozi okno, ko vidim dirjati neke konje po polju. Mislil nisem, da bi bilo kaj posebnega in da so se le konji splašili radi vlaka. Takoj nato pa vlak ustavi. Popotniki prično preplašeni kričati in vse hiti vun na kraj nesreče. Tu je bil videti grozen prizor. Neko truplo popolnoma raztrgano, tam kup mesa in cunj, tu roka, tam noga. Iz enega raztrganega trupla so na široko raztresena čreva, eden ranjenec v zadnjih zdihljeh. Odrezalo mu je obe nogi nad kolenom čez stegna, en človek nepoškodovan, pa tuli kakor popolnoma zmešan. Čudno je videti, kako daleč od mesta nesreče se vidi posamezna dela voza in človeških udov. Nesreča se je pripetila na cesti, ki pelje iz Brežic proti Bizeljskem, vsled tega, ker niso bile pregrade zaprte. Mogoče, da so se tudi konji splašili vlaka ter čez progo zdirjali, ker kočijaž se je rešil na ta način, da so ga konji potegnili na vojkah pred vlakom. Vlakovodja je takoj, ko je zapazil na progi voz, zavrl, toda zavore niso prijele, ker so bile tračnice mokre od dežja. Lokomotivo so v Brežicah odpeli, da jo očistijo, eventualno popravijo, ter drugo pripelji pred vlak.

Pozor pred sleparjem. Pred kakimi štirinajstimi dnevi je hodil po Ljubljani neki mladič, visok, brkast, ter je pod imenom hrvaškega akademičnega društva „Domagoj“ nabiral pri č. gg. duhovnikih denar za ustanovitev nekkih organizacij v Trstu. Hrvaško akademično društvo „Domagoj“ o vsem tem ničesar ne ve, zato opazujamo tem potom na tega sleparja. Naj se mu nihče ne nasede in če se kje oglasi, naj se ga izroči orožništvu ali policiji!

Kaj je Najbolj preizkušeno in od prvih avtoritet ter tisočev praktičnih zdravnikov tuzemstva in inozemstva priporočeno živilo za zdrave in na želodcu bolne otroke in odrastle; ima veliko živilno vrednost, pospešuje tvoritev kosti in mišic, ureja prebavo in je v rabi ceneno.

Angleški kralj Edvard VII. umrl. Dne 7. majnika ob 12. uri 26 minut ponoči je umrl nenadoma angleški kralj Edvard VII. Pokašljeval je sicer že nekaj časa, pa nevarnosti za življenje niso slutili niti zdravniki, ki jih je začela skrbeti kraljeva bolezen šele zadnji dan pred smrtjo. Kralj je bil do zadnjega zaposlen. Ker so mu zdravniki prepovedali govoriti, je občeval z okolico po listkih. Bolehal je dalje časa na vratnem katarju, nazadnje so se mu vnela pljuča in zadela ga je kap. Kralj je bil star 69 let. Kronan je bil l. 1902. Edvardov naslednik bo sin Jurij, princ valeški, rojen l. 1865. Prvi sin Edvardov je umrl. Vladarji raznih držav so poslali angleškemu dvoru sožaljne brzojavke.

Strašen potres v Ameriki. Mesto Kartago uničeno. V republiki Kostarika v Srednji Ameriki, ki šteje le nekaj nad 263.000 prebivalcev, je razsajal pred kratkem strašen potres. Mesto Kartago, ki je štel 13.000 prebivalcev, je potres popolnoma uničil. Prva poročila javljajo, da je vsled potresa v Kartagu mrtvih 350 oseb. Vseh ponesrečenec je baje 6000, ki so ali ubiti ali ranjeni ali pa brez strehe. Kaznjenci, ki so pobegnili iz zaporov, so plenili po mestu. Vsled tega so proglasili takoj vojno stanje. Nesrečne rodbine, ki jim je uničil potres hiše, prenočujejo na prostem na okoliških gričih ponesrečenega mesta. Škodo cenijo na več milijonov dolarjev.

Slatina z zelo dobro vodo, z gostilno s 5 sobami, kuhinjo, 3 kleti, goveji in živinski hlev, gumno in skedenj, gozd, njive in travniki, okoli 6 oralov, ob cesti in ob železnici na Koroškem ležeče, se po ceni proda. Zadnja cena 18.500 K. Vknjiženih je 6000 K. Pojasnila daje **Nawratil v Lipnici** (Leibnitz).

Najbolj zdrava pijača

so svetovnoznanani alkohola prosti

Maršnerjevi šumeči limonadni bonboni

(okus malinov, citronin, jagodov, črešnjevin in prvenčev) za pravo znamenite osvežujoče alkohola proste pijače.

Povsod se dobivajo, kjer so lepaki z varstveno znamko, ki jo ima tudi vsak bonbon. Letnih izdelkov 60 milijonov. *Lusin*, dišeč *Klairon*, najiminitnejša sladčica v novi dobi. *Bouchées à la Reine*, *Peppermint-Lozenges*. Vse vrste mlečnih čokolad za kuhanje in sladkarji najboljše kakovosti, najceneje priporočila *Prvo češko akcijsko društvo tovarn za orientalsko cukrovino in čokolado na Kraljevih Vinogradih* prej *A. Maršner*. Zalogo: *Ferdinandova cesta (Platz), Vavarski trg (proti Primasum)*. Dunaj, VI., *Theobaldgasse št. 4.*

Cerkvene vesti.

Prezentiran je na župnijo Št. Lenart pri sedmih studencih vlč. g. Andrej Sadjak, mestni kaplan pri fari v Celovcu. Vrlemu gospodu naše najiskrenejše čestitke!

Sv. Višarje. Jubilej višarske božje poti se je začel dne 5. t. m. obhajati s slovesnim zvonjenjem. Snega je še tri metre. Minolo nedeljo je zopet snežilo.

Rupujte vžigalice v korist obmejnih Slovencev!

Naslov: „Gospodarska zveza“ v Ljubljani.

Tržne cene v Celovcu

4. velikega travna 1910 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
Pšenica	18	50	19	30
Rž	—	—	—	—
Ječmen	16	80	17	40
Ajda	16	50	17	5
Oves	—	—	—	—
Proso	—	—	27	98
Pšeno	—	—	—	—
Turščica	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	5	77
Deteljno seme	—	—	—	—
Seno, sladko	8	—	11	—
" kislno	6	30	9	—
Slama	4	—	6	—
Zelnate glave po 100 kosov	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	26
Smetana, 1 "	—	60	1	20
Maslo (goveje)	2	80	3	—
Surovo maslo (putar), 1 "	2	80	3	20
Slanina (špeh), povoj, 1 "	2	40	2	60
" surova, 1 "	2	—	2	10
Svinjska mast	2	10	2	20
Jajca, 1 par	—	12	—	14
Piščeta, 1 "	2	60	3	40
Race	—	—	—	—
Kopuni, 1 "	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	40
30 " " mehka, 1 "	2	70	3	—

Živina	Počrez	100 kilogramov		Prignalo	Prodalo
		žive vage	zaklana		
Konji	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—
Voli, pitani	316	420	—	—	2
" za vožnjo	—	—	—	—	2
Junci	240	—	—	—	2
Krave	220	410	—	—	34
Telice	—	—	—	—	6
Svinje, pitane	—	—	160	164	6
Praseta, plemena	16	50	—	—	218
Ovce	—	—	—	—	190

Loterijske številke 7. maja 1910:

Trst 26 63 50 28 84
Linc 84 52 44 17 49

Vabilo

na

redni letni občni zbor

Hranilnice in posojilnice na Djekšah, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki se vrši na binkoštni pondeljek, dne 16. majnika 1910, v lastni hiši pri pd. Kramarju v Djekšah ob 3^{1/2} uri popoldne.

Spored:

1. Poročilo o reviziji.
2. Potrjenje računa za leto 1909.
3. Volitev novih odbornikov in računskih pregledovalcev.
4. Razdelitev čistega dobička.
5. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi ob določeni uri občni zbor ne bil sklepčen, vrši se eno uro pozneje drugi zbor brez ozira na število navzočih udov. K obilni udeležbi vabi **odbor.**

Naznanilo.

Dne 17. maja t. l. bode v Podgorju v Rožu

živinski semenj.

Kakor je pričakovati, bode tudi letos kakor druga leta dobro obiskovan.

Due hišici

obsegajoči nekaj zemljišča za vrt, sposobni za vsako podjetje, ob deželni cesti med Zakamenom in Vetrinjem, ste naprodaj iz proste roke. Pojasnila daje **Mrak, Sv. Duha nasip 4, v Celovcu.**

Tiskarna Družbe sv. Mohorja
se vladno priporoča za natisovanje vizitnic, pismenih zavirkov itd. po najnižjih cenah.

Svarilo!

Kuve.

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali zaboječek „cikorije“, temveč določeno znamko:

: Franck:

da imate jamstvo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na varstvene znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja. —

Tovarn. znamka. Tovarn. znamka. Tovarn. znamka.

sl. X 4467, 19:8 H. V.

Henrik Franck & Sinovi

Pri oddaji dela

se prosi preč. slovensko duhovščino, in slavna cerkvena predstojništva, načrte za nove oltarje, prižnice itd. ter proračune za prenovljenje vseh cerkvenih del od slovenskega domačega obrtnika zahtevati.

Pota se ne zaračunijo; načrti in proračuni se pošljejo na željo. Cene delu primerne.

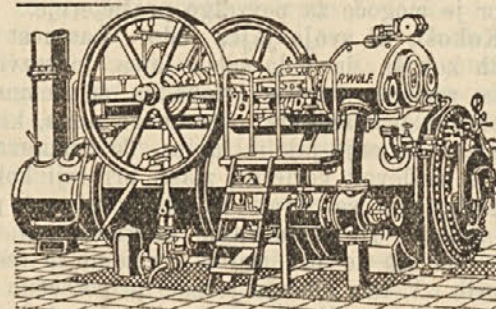
V obilna naročila se priporoča prva slovenska umetnoobrtna delavnica za cerkvena dela

Jan. Goleš,

podobar in pozlatar v Celovcu, Paradeisergasse št. 20.

Lino 1909: Zlata kolajna; najvišje odlikovanje.

R. WOLF Magdeburg-Buckau.

Filialka Dunaj, Dunaj, III., Heumarkt št. 21.

Premakljivi in nepremakljivi polnoprarni in patentovani

vročeparni lokomobili

z 10 do 800 konjskimi silami.

Najbolj gospodarsk, trpežen in zanesljiv gonilen stroj za vse vrste delovanja v industriji in poljedelstvu.

Vseh izdelkov nad 650.000 PS.

Posestvo naprodaj, p. d. Karničnik v Hodišah, blizu ceste, pohištvo še precej dobro, 4 orale zemlje, zelo pripravno za sadjerejce, vse lepo zasajeno, s sekajočim gozdom. Pojasnila daje posestnik Jozef Srot.

Zelo ugodna prilika za nakup!

Prevzel sem od pogorele tovarne naravnost v razprodajo več lepih težkih flanelovih odevj, krasnih naj-novejših vzorcev, stalnih barv; odeje so z žido bogato obrobjene, čisto nove, brezpogrešne, primerne za vsako boljše gospodinjstvo za pokrivanje postelj in oseb, zelo fine, tople in trpežne, 180 centimetrov dolge in 130 centimetrov široke. Pošiljam po povzetju z žido obrobjene 3 kose za 10 K, 4 kose neobrobjene 11 K, 4 kose odej za gospodinjstvo, rumene ali karirane 12 K, 4 kose flanelovih odej, belih, zelo finih 12 K, krasno salonsko garnituro za dve postelji in eno mizo, bordó ali olivasto 12 K. 4 kose tigrovih ali marine-odej 9 K, 2 kosa prešivanih batiranih odej, bledomodrih ali bežó 14 K. Zelo lepe, zametaste odeje za voz ali potovanje po 12 K. Težke salonske preproge 10 metrov 10 K. Zagotavljam vsakega, ki naročuje zaupljivo, da bo vsled lepote in vrednosti presenečen. Naslov: **R. Bekera**, posestnik hotela v Solnici, Češko.

Ivan Kacin,

Polhov Gradec pri Ljubljani,

izdelovalnica vsakovrstnih

harmonijev

po najnovejšem ameriškem sistemu, po neverjetno nizkih cenah. Cenik franco in gratis.

Slovenec Konrad Skaza

delavnica za vsa cerkvena dela

v St. Ulrich, Gröden (Tirolsko)

se najtopleje priporoča za vsa cerkvena dela. Velikanska zaloga sv. razpel. Novi zanimivi slovenski ceniki za-stonj in franko. Postrežba solidna in hitra.

Hranilne vloge

se obrestujejo po 5%.
Izdaja hranilnih znamk.

Avstr. hranilno, kreditno in stavbeno društvo

reg. zadr. z omej. por.
Centrala Dunaj, VI., Theobaldgasse 4.

Državna kontrola.

Domači hranilniki

se oddajajo brezplačno.

Živino zavarovati

je preprosto in poceni. Zahtevaj pri trgovcu $\frac{1}{4}$ kg zavoj za 50 vinarjev Mastin, t. j. dr. pl. Trnkoczyjevo varstveno sredstvo za pitanje. Zavoj za poskušnjo po pošti, v glavni zalogi lekarnarja **Trnkoczyja v Ljubljani**, Kranjsko, franko 70 vin., ki se lahko vpošljejo v poštinih znamkah.

Po okužbi

so se neznatne ranitve mnogokrat izpremenile v hude rane. Obvežite tedaj vsako rano z najbolj pripravnim sredstvom.

Že 40 let se je izkazalo mečilno vlačno mazilo, takozvano **praško domače mazilo** kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetja in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 pušica 70 vin. Proti predplačilu K 3-16 se pošljejo štiri pušice, za K 7- pa 10 pušic poštine prosto na vsako postajo avstro-ogrske monarhije.

Pozor na ime izdelka, izdelovalca, ceno in varstveno znamko. Pristno le po 70 vin.

Glavna zaloga

B. FRAGNER, c. in k. dvorni dobavitelj

lekarna „Pri črnem orlu“

Praga, Mala straná, vogal Nerudove ulice št. 203.
Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske.

Gleichenberg

hialnega in želodčnega katarja, bolezní na mehuruju, ledvicah in srcu, naduhe, če ste malokrvni itd.

Obiščite tam krščanski Idealna, terasna restavracija z razgledom, izborna kuhinja z meščanskimi cenami. Natakariji v štajerski noši! Domače! Solčne, snažne sobe od 1 K naprej. Predsezona od 15. junija in posezona po znižanih cenah. Zahtevajte prospekte!

na Štajerskem se morate podati, če se hočete ozdraviti bolezní v goltancu, nosu, grlu, sapniku, bron-

„Villen-Hotel Styria“.

Louske puške

vseh sestav, priznано delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba

Peter Wernig,

družba z omejeno zavezo v Borovljah, Koroško.

➔ Ceniki brezplačno in poštine prosto. ➔

Lekarnarja

Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apothek des A. Thierry in Pregrada bei Ralsisch Sauerbrunn.

A. Thierry-ja balzam.

(Postavno zavarovano.)

Edino pristen z redovnico kot varstveno znamko.

Učinkuje proti želodčnim krčem, napihovanju, zaslizenju, nerednostim v prebavanju, kašlju, pljučnim boleznim, bolečinam v prsih, hripavosti itd.

Zunanje celi rane, olajšuje bolečine. 12 malih ali 6 podvojnih steklenic ali velika posebna steklenica K 5-.

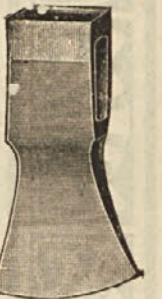
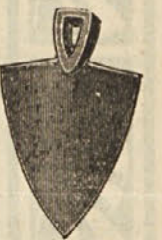
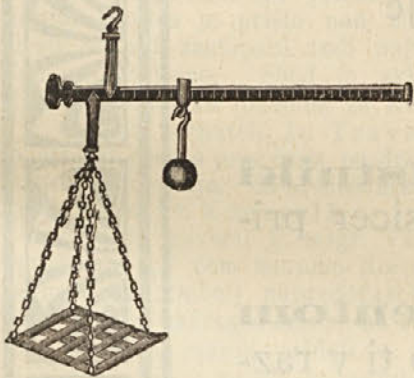
Lekarnarja **A. THIERRY-ja** edino pristno

centifolijsko mazilo

sigurno učinkuje proti tvorom, ranam, ranitvam, še tako starim vnetjem. Dva lončka K 3-60. Naročila se naslavlja na lekarno angela varuha

A. THIERRY v Pregradi pri Rogatcu.

Dobiva se skoro po vseh lekarnah.

Kje kupujete železnino?

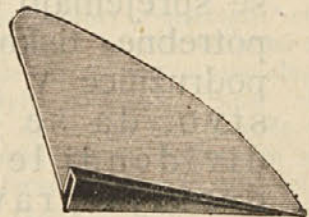
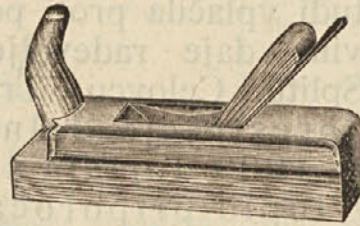
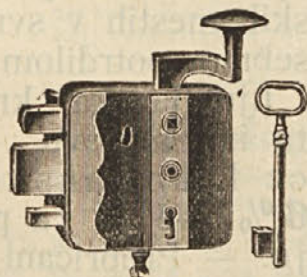
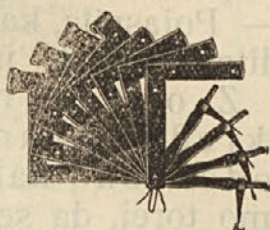
Traverze, šine, portland- in roman-cement, štukaturo za strop in vodovodne cevi. Nadalje železo za vozove, obroče in stavbe; pocinkano pločevino, **kotle**, lemeže, **sekire**, vile, lopate, **motike**, ročne in **vodne žage**, pile, žico (čeveženj) in žreblje. Okova za okna, vrata ter pohištvo, **peči**, **štedilnike** kakor tudi razno **kuhinjsko posodo**. **Strelovode**, vsakovrstno orodje za mizarje, ključavničarje, kovače in kolarje. Sloveče **Bistriške kose**, srpe, **Bergamo kamne (osle)**, kosirje in čepune, tehtnice in **trpežno pozlačene nagrobne križe**. Matievičeva mera za določevanje teže žive govedí.

To in vso drugo železnino kupite dobro in poceni pri tvrdki

Franc Sadnikar,

trgovina z železnino v Celovcu, Burggasse šte. 7

(zraven „Hotel Moser“).

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 3.000.000.
Rezervni fond K 300.000.

Kolodvorska cesta šte. 27.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu in Sarajevu.

Denarne vloge obrestujemo po $4\frac{1}{2}\%$ od dne vloge do dne vzdiga.

Zamenjuje in eskomptuje izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavotje. — Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek 800.000 frankov. Na mesečno vplaš. po K 8- za kom. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10- za komad. Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Razglas.

Izvršuje pooblastilo občnega zbora Ljubljanske kreditne banke iz dne 3. marca 1910 sklenil je upravni svet v svojej seji dne 3. maja t. l. zvišati delniško glavnico od **3 na 5 milijonov kron** ter v to svrhu razpisati subskripcijo

IV. izdaje delnic Ljubljanske kreditne banke v znesku K 2.000.000.— nominale, to je 5000 delnic à K 400.— pod sledečimi pogoji:

1. V prvi vrsti imajo pravico prevzeti nove delnice **lastniki starih delnic** po kurzu **K 420.—** za komad, in sicer pripadata na vsake **3 stare 2 novi delnici**.

2. Ostale delnice se ponudijo **novim subskribentom in dosedanjim delničarjem**, v kolikor podpišejo ti v razmerju starih delnic večje število novih, in sicer po kurzu **K 445.—** za vsako delnico. Razdelitev delnic si pridržuje upravni svet.

3. Kot prvi obrok je plačati takoj pri subskripciji **K 120.—**, oziroma **K 145.—** za vsako delnico; ostanek pa, to je **K 300.—**, najpozneje do **30. junija 1910**; plača pa se lahko takoj tudi celi znesek.

Od plačanih zneskov povrnejo se do 31. dec. 1910 $4\frac{1}{2}\%$ tekoče obresti, ker bodo imele nove delnice kupon za l. 1911.

4. **Vpisovanje (subskripcija) novih delnic se urši od 15. do 31. maja t. l.** — Prijave sprejemajo:

Centrala v Ljubljani in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu; Živnostenská banka v Pragi in na Dunaju; Prva hrvatska štedionica v Zagrebu in njene podružnice v Varaždinu, Osjeku, Veliki Gorici, Sisku, Virovitici, Cirkvenici, na Reki, v Zemunu, Belovaru, Delnicah in v Kraljevici; Jadranska banka v Trstu in Opatiji; Banka i štediona za Primorje na Sušaku in podružnice na Reki in v Bakru.

Lastniki starih delnic morajo predložiti svoje delnice — in sicer samo plašče — pri navedenih subskripcijskih mestih v svrhu prekolokovanja; tam se sprejemajo tudi vplačila proti posebnim potrdilom. — Pojasnila, kakor tudi potrebne tiskovine daje radevolje Ljubljanska kreditna banka in njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu in Sarajevu. — Z ozirom na dejstvo, da se obrestujejo delnice Ljubljanske kreditne banke pri dividendi leta 1909 domala s **6%**, se te za plodonosno nalaganje denarja prav toplo priporočajo. — Prepričani smo torej, da se boste našemu vabilu k subskripciji gotovo kar v največjem številu odzvali ter na ta način prispevali tudi Vi k razcvitu in razvoju obrti, trgovine, industrije, sploh celokupnega narodnega gospodarstva naše domovine.

Ljubljanska kreditna banka.